C/2025/4990

2025.9.12.

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A Bizottság által a kritikus szervezetek rezilienciájáról szóló (EU) 2022/2557 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése, 6. cikkének (6) bekezdése és 7. cikkének (3) bekezdése alapján kidolgozott iránymutatások és mintadokumentum

(C/2025/4990)

I. BEVEZETÉS

1. A kritikus szervezetek rezilienciájáról szóló (EU) 2022/2557 európai parlamenti és tanácsirányelv [1] (a továbbiakban: az irányelv) célja annak biztosítása, hogy az alapvetően fontos társadalmi funkciók vagy gazdasági tevékenységek fenntartásához nélkülözhetetlen szolgáltatásokat akadálytalanul nyújtsák a belső piacon. Az irányelv erősíti az ilyen szolgáltatásokat nyújtó kritikus szervezetek rezilienciáját, és létrehozza a kritikus szervezetek rezilienciájának átfogó keretét valamennyi (természeti és ember okozta, véletlen vagy szándékos) veszélyre kiterjedően.

2. A magas szintű reziliencia elérése érdekében a tagállamokat kötelezettségek terhelik az irányelv alapján. A Bizottság megbízást kapott arra, hogy ajánlások, nem kötelező erejű iránymutatások és önkéntes közös jelentéstételi mintadokumentum kidolgozásával segítse e kötelezettségeik egy részének teljesítését. E közleményével végrehajtja különösen az irányelv 5. cikkének (5) bekezdését a Bizottság rendelkezésére bocsátandó bizonyos információk közlésére szolgáló mintadokumentum kidolgozása, 6. cikkének (6) bekezdését a tagállamoknak a kritikus szervezetek azonosításában támogató ajánlások és iránymutatások kidolgozása, valamint 7. cikkének (3) bekezdését a zavart keltő hatások jelentőségének meghatározására vonatkozó kritériumok alkalmazását elősegítő iránymutatások elfogadása tekintetében, figyelembe véve azokat az információkat, amelyeket a tagállamoknak az irányelv 7. cikkének (2) bekezdése szerint be kell nyújtaniuk.

3. E közlemény elfogadása előtt a Bizottság a fent említett rendelkezések szerint konzultált a tagállamokkal a 2024. október 3–4-én tartott munkaértekezlet keretében, a kritikus szervezetek rezilienciájával foglalkozó csoporttal pedig 2025. február 12-én. 2025 márciusában további kétoldalú írásbeli konzultációkat folytatott a kritikus szervezetek rezilienciájával foglalkozó csoport küldötteivel, 2025. április 7-én pedig megküldte a közlemény naprakész változatát a csoport részére.

4. A mostani közlemény jogilag nem kötelező erejű, és az uniós jog Európai Unió Bírósága általi értelmezését sem érinti.

II. ÖNKÉNTES KÖZÖS JELENTÉSTÉTELI MINTADOKUMENTUM

5. A melléklet tartalmazza az önkéntes közös jelentéstételi mintadokumentumot, amellyel a tagállamok az irányelv 5. cikkének (5) bekezdésében foglaltak szerint a Bizottság rendelkezésére bocsáthatnak bizonyos, a kockázatértékeléssel kapcsolatos információkat.

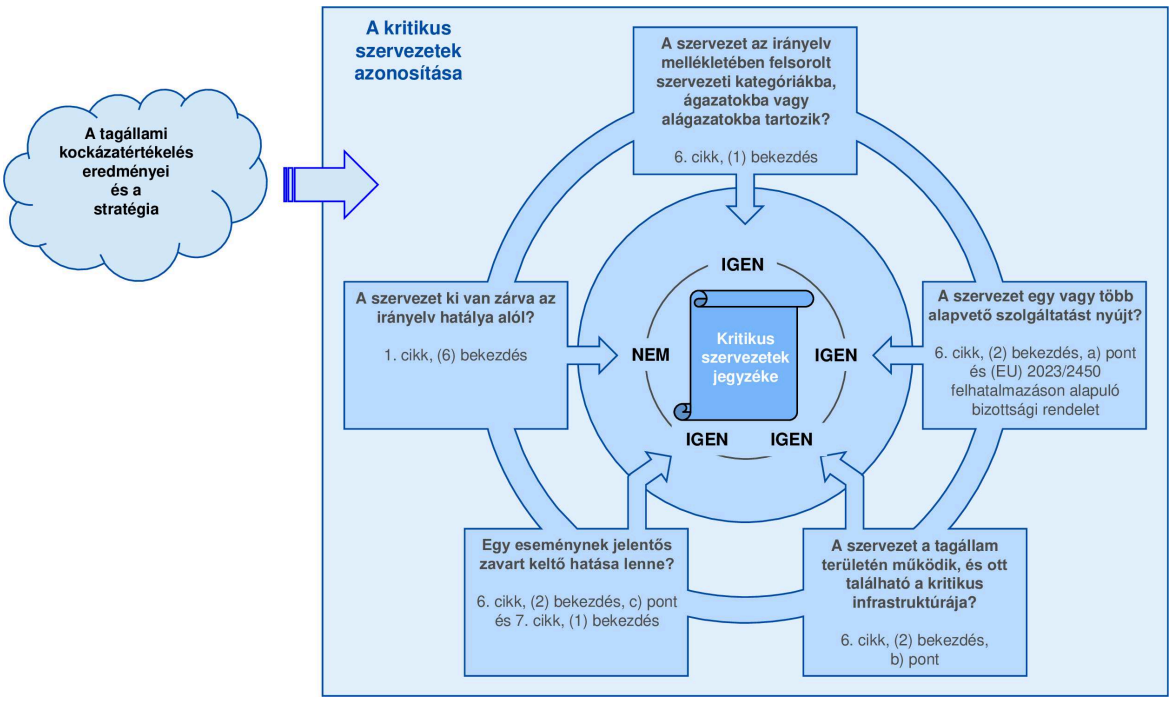
6. Noha ez a jelentéstételi mintadokumentum önkéntes jellegű, a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy használják fel az irányelv 5. cikkének (4) bekezdése szerinti információk közléséhez.

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2557 irányelve (2022. december 14.) a kritikus szervezetek rezilienciájáról és a 2008/114/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 333., 2022.12.27., 164. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj).

III. NEM KÖTELEZŐ EREJŰ IRÁNYMUTATÁS A KRITIKUS SZERVEZETEK AZONOSÍTÁSÁNAK TÁMOGATÁSÁHOZ

1. ábra

A kritikus szervezetek azonosításának folyamata ([2])

7. A kritikus fontosságú szervezetek azonosításának támogatásával összefüggésben, valamint az irányelv (3) ([3]) és (16) preambulumbekezdésére ([4]) figyelemmel e nem kötelező erejű iránymutatások különösen a kritikus szervezetek azonosítására vonatkozó kritériumok uniós szinten következetes alkalmazásának támogatására irányulnak.

8. Az irányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerint, *„[a]mikor egy tagállam az [irányelv szerint] kritikus szervezeteket azonosít, figyelembe veszi a tagállami kockázatértékelésének eredményeit és a stratégiáját, továbbá alkalmazza a következő kritériumok mindegyikét:*

a) a szervezet egy vagy több alapvető szolgáltatást nyújt;

b) az említett tagállam területén működik a szervezet, és ott található a kritikus infrastruktúrája; és

c) egy esemény a[z irányelv] 7. cikk[ének] (1) bekezdésével összhangban meghatározottak szerint jelentős zavart keltő hatásokkal járna egy vagy több alapvető szolgáltatásnak a szervezet által történő biztosítására nézve, vagy egyéb olyan alapvető szolgáltatások biztosítására nézve a mellékletben meghatározott ágazatokban, amelyek az említett egy vagy több alapvető szolgáltatástól függenek.”

9. A fentiekből következik, hogy a tagállamoknak a kritikus szervezetek azonosítása során a következő három fő elemet kell figyelembe venniük: a kockázatértékelés eredményei, a nemzeti stratégia eredménye és a fenti 8. pontban említett kritériumok együttes alkalmazása.

([2]) Az azonosítási lépések végrehajtásának nincs kötelező sorrendje.

([3]) „[A] belső piacot a kritikus szervezetek azonosítását illetően fragmentáció jellemzi, mert a releváns ágazatokat és szervezeti kategóriákat nem minden tagállamban ismerik el következetesen kritikusként. Ezen irányelvnek ezért magas szintű harmonizációt kell megvalósítania a hatálya alá tartozó ágazatok és szervezeti kategóriák tekintetében.”

([4]) „Annak biztosítása érdekében, hogy ezen irányelv reziliencia-követelményei valamennyi releváns szervezetre vonatkozzanak, és csökkenjenek az e tekintetben mutatkozó eltérések, fontos olyan harmonizált szabályokat megállapítani, amelyek Unió-szerte lehetővé teszik a kritikus szervezetek következetes azonosítását, egyúttal lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy megfelelően tükrözzék az említett szervezetek nemzeti szinten betöltött szerepét és jelentőségét.”

III.1. **A kockázatelemzés eredményei**

10. Az irányelv (15) preambulumbekezdése kifejti, hogy „*[a] kritikus szervezetek azonosítására és rezilienciájának biztosítására irányuló tagállami intézkedéseknek kockázatalapú megközelítést kell követniük, amely az alapvető fontosságú társadalmi funkciók vagy gazdasági tevékenységek ellátása szempontjából leginkább releváns szervezetekre koncentrál*”.

11. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy az irányelv 5. cikke szerint elvégzett kockázatértékelés eredményeit hasznosítsák a gyakorlatban a kritikus szervezetek következő szempontok alapján történő azonosításához:

a) az alapvető szolgáltatás adott szervezet általi nyújtása tekintetében felmerülő veszteség vagy zavar nagyságrendje (jelentős, illetve csekély hatás); valamint

b) az alapvető szolgáltatás adott szervezet általi nyújtása tekintetében felmerülő veszteség vagy zavar valószínűsége (jelentős, illetve csekély valószínűség).

12. A kritikus szervezetek azonosítása során különös hangsúlyt kell fektetni a több ágazatot érintő és a határokon átnyúló jellegű kockázatokra, mivel az irányelv mellékletében meghatározott ágazatokban szélesebb körű, továbbgyűrűző hatást gyakorolhatnak az alapvető szolgáltatások egyéb szervezetek általi nyújtására.

III.2. **A kritikus szervezetek rezilienciájának erősítését célzó stratégia**

13. Az irányelv (13) preambulumbekezdése kifejti, hogy „*[a] kritikus szervezetek rezilienciájára vonatkozó átfogó megközelítés biztosítása céljából mindegyik tagállamnak rendelkeznie kell a kritikus szervezetek rezilienciájának erősítését célzó stratégiával*.” Ugyanez a preambulumbekezdés egyértelművé teszi, mit kell tartalmaznia a stratégiának, vagyis „*a stratégiai célkitűzéseket és a végrehajtandó szakpolitikai intézkedéseket. A koherencia és a hatékonyság érdekében a stratégiát úgy kell kialakítani, hogy gördülékenyen integrálja a meglévő szakpolitikákat, ahol lehetséges, építve a releváns, meglévő nemzeti és ágazati stratégiákra, tervekre vagy hasonló dokumentumokra*”. A stratégiát az irányelv 4. cikke szerint kell elfogadni.

14. A kritikus szervezetek azonosítása tekintetében átfogó megközelítés elérése céljából a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a stratégiájuk szakpolitikai keretet biztosítson az irányelv szerinti illetékes hatóságok és az (EU) 2022/2555 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([5]) szerinti illetékes hatóságok közötti fokozott koordinációhoz, a kiberbiztonsági kockázatokra, a kiberfenyegetésekre és kiberbiztonsági incidensekre, valamint a nem kiberjellegű kockázatokra, fenyegetésekre és eseményekre vonatkozó információmegosztással és a felügyeleti feladatok ellátásával összefüggésben ([6]). Mivel ez befolyásolhatja a kritikus szervezetek azonosítását a hibrid fenyegetéseknek különösen kitett ágazatokban, a tagállamoknak kellően figyelembe kell venniük a kritikus szervezetekkel szembeni fenyegetések hibrid jellegét, amikor végrehajtják a stratégiájukat, és arra építenek a kritikus szervezetek azonosítása céljából. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy vegyék figyelembe a kritikus szervezetekre alkalmazandó biztonsági és rezilienciaépítési intézkedések szempontjából releváns európai és nemzetközi szabványokat, amelyek megalapozhatják a tagállamok stratégiáját, majd a kijelölési eljárásaikat és döntéseiket is.

15. Az irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerint a stratégiának tartalmaznia kell bizonyos elemeket, például a kritikus szervezetek általános rezilienciájának fokozására vonatkozó stratégiai célkitűzéseket és prioritásokat, valamint a kritikus szervezetek azonosítására szolgáló eljárás leírását. A stratégiai célkitűzések és prioritások hasznos információkkal szolgálhatnak a kritikus szervezetek azonosítása során. Például a prioritások stratégiában történő meghatározása keretében megállapíthatók az elfogadható, a megengedhető és az elfogadhatatlan kockázatok küszöbértékei. Ezzel támogathatók az illetékes hatóságok a kritikus szervezetek azonosítása során, és megalapozható a zavart keltő hatások jelentőségének megállapítása.

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2555 irányelve (2022. december 14.) az Unió egész területén egységesen magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekről, valamint a 910/2014/EU rendelet és az (EU) 2018/1972 irányelv módosításáról és az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről (NIS 2 irányelv) (HL L 333., 2022.12.27., 80. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

([6]) A stratégiákat össze kell hangolni, és a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2021. június 30-i (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (4) bekezdése szerinti, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó nemzeti stratégiákhoz és tervekhez kell igazítani (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj).

III.3. **A kritikus szervezetek azonosításának kritériumai**

16. Az irányelv 6. cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy az e rendelkezésben meghatározott három kritériumot együttesen kell alkalmazni, tehát csak a mindhárom kritériumnak megfelelő szervezetek azonosíthatók az irányelv szerinti kritikus szervezetként.

17. Ebből következően és az irányelv 1. cikkének (6) bekezdésében, 5. cikkének (1) bekezdésében és 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt, az irányelv alkalmazásának mellőzéséről szóló rendelkezésekre figyelemmel a kritikus szervezetek azonosítása során a következő öt kérdést kell mérlegelni (lásd az 1. ábrát):

(a) A szervezet az irányelv mellékletében felsorolt ágazatok vagy alágazatok, valamint szervezeti kategóriák egyikébe tartozik?

(b) Nyújt a szervezet egy vagy több alapvető szolgáltatást?

(c) A szervezet az adott tagállam területén működik, és ott található a kritikus infrastruktúrája?

(d) Egy esemény jelentős zavart keltő hatásokkal ([7]) járna egy vagy több alapvető szolgáltatásnak a szervezet által történő biztosítására nézve, vagy egyéb olyan alapvető szolgáltatások biztosítására nézve a mellékletben meghatározott ágazatokban, amelyek az említett egy vagy több alapvető szolgáltatástól függenek?

(e) A szervezet ki van zárva az irányelv hatálya alól ([8])?

18. A tagállamok tetszőleges sorrendben megválaszolhatják ezeket a kérdéseket. Az irányelv nem írja elő adott sorrend követését.

19. Ha e kérdések megválaszolása után kiderül, hogy valamely szervezet mindhárom kritériumot együttesen teljesíti, akkor a tagállamnak az irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerint kritikus szervezetként kell azonosítania. Az irányelv (16) preambulumbekezdése egyértelművé teszi, hogy „*[a]mennyiben egy tagállamban egyik szervezet sem felel meg az említett kritériumoknak, az említett tagállam nem kötelezhető arra, hogy kritikus szervezetet azonosítson a vonatkozó ágazatban vagy alágazatban*”.

(a) *A szervezet az irányelv mellékletében felsorolt ágazatok vagy alágazatok, valamint szervezeti kategóriák egyikébe tartozik?*

20. Az irányelv melléklete a harmadik oszlopában felsorolja a szervezetek azon kategóriáit, amelyek megfelelnek az irányelv hatálya alá tartozó ágazatok és alágazatok jegyzékében foglaltaknak. Szinte valamennyi kategória visszautal a releváns uniós ágazati jogszabályra, amely meghatározza az adott szervezeti kategóriát. Az azonosítás során körültekintően figyelembe kell venni az ilyen jogszabályokat az adott ágazathoz vagy alágazathoz tartozó szervezeti kategória megismerése érdekében.

21. Az azonosítás során figyelembe kell venni bizonyos ágazatok sajátosságait. Az energiaágazat tekintetében az irányelv (5) preambulumbekezdése egyértelművé teszi, hogy „*különösen (a villamosenergia-ellátás tekintetében) a villamosenergia-termelési és -átviteli módszerek vonatkozásában a villamosenergia-termelés adott esetben magában foglalhatja az atomerőművek villamosenergia-átvitelre szolgáló részeit, de kizárja a szerződések és az uniós jog hatálya alá tartozó, kifejezetten nukleáris elemeket, beleértve az Uniónak a nukleáris energiára vonatkozó releváns jogi aktusait*”.

22. Az élelmiszeripar tekintetében az irányelv (5) preambulumbekezdése egyértelművé teszi, hogy „*az arányos megközelítés biztosítása, valamint az említett szervezetek nemzeti szinten betöltött szerepének és jelentőségének megfelelő tükrözése érdekében a kritikus szervezeteket csak a kizárólag logisztikával és nagykereskedelmi forgalmazással, valamint nagyléptékű ipari termeléssel és feldolgozással foglalkozó, a nemzeti szinten jelentős piaci részesedéssel rendelkező élelmiszeripari vállalkozások közül kell beazonosítani, függetlenül attól, hogy nyereségorientáltak-e vagy sem, és hogy állami vagy magánvállalkozásokról van-e szó*”.

23. A kritikus fontosságú szervezetek azonosítása során a tagállamoknak figyelembe kell venniük bizonyos ágazatok, így a közlekedés különös fontosságát, tekintettel a tengeri vagy belvízi kikötők, a közutak, a repülőterek és a vasutak kulcsszerepére, kiváltképp, ha azok rendeltetése kettős, azaz katonai mobilitási és polgári célokra egyaránt szolgálnak, valamint a víz-, az energia- és a digitális infrastruktúra fontosságát, melyek alapvető szolgáltatásokat nyújtanak más ágazatokban, illetve stratégiai szerepük van az ellátási lánc rezilienciájának biztosításában, valamint a tiltott kereskedelem és a szervezett bűnözés elleni küzdelemben.

([7]) Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése alapján meghatározottak szerint.

([8]) Az irányelv 1. cikkének (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az irányelv nem alkalmazandó azon közigazgatási szervezetekre, amelyek a nemzetbiztonság, a közbiztonság, a védelem vagy a bűnüldözés területén végzik tevékenységüket, beleértve a bűncselekményekre irányuló nyomozást, felderítést és vádeljárás lefolytatását is.

24. A banki szolgáltatások, a pénzügyi piaci infrastruktúra és a digitális infrastruktúra ágazatában működő szervezetek tekintetében az irányelv 8. cikke, valamint a (20) és (21) preambulumbekezdésében foglalt magyarázatok szerint a tagállamoknak azonos kritériumok alapján és az irányelvben előírt eljárás alkalmazásával kell azonosítaniuk az ezen ágazatokhoz tartozó kritikus szervezeteket. Az érintett illetékes hatóságoknak adott esetben tájékoztatniuk kell egymást, és egyeztetniük kell az említett három ágazatban működő szervezetek azonosítása során, összhangban azzal az irányelv 9. cikkének (1) bekezdésében meghatározott általános kötelezettségükkel, miszerint hatékonyan együtt kell működniük az irányelv szerinti feladataik teljesítése érdekében.

25. A kritikus szervezeteknek az irányelv 6. cikke szerinti azonosításakor a tagállamoknak megfelelően figyelembe kell venniük a tenger alatti elektronikus hírközléshez és a villamosenergia-átvitelhez alapvető szolgáltatásokat nyújtó szervezeteket ([9]).

(b) *A szervezet egy vagy több alapvető szolgáltatást nyújt?*

26. Míg az (EU) 2023/2450 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([10]) (a továbbiakban: a felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet) elsődleges célja, hogy megállapítsa az irányelv mellékletében meghatározott ágazatokban és alágazatokban nyújtott alapvető szolgáltatásokat tartalmazó jegyzéket, amelyet az illetékes hatóságok a kockázatértékelések elvégzéséhez használnak majd fel, e jegyzéket azt követően, az azonosítás során is alkalmazni kell annak eldöntéséhez, hogy a szervezet teljesíti-e az első kritériumot, tehát nyújt-e egy vagy több alapvető szolgáltatást.

27. A felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (4) preambulumbekezdése rögzíti, hogy „*az alapvető szolgáltatások jegyzékét az […] irányelv valamennyi vonatkozó rendelkezésének fényében kell felhasználni*”. Ez magában foglalja egyrészt az alapvető szolgáltatások olyan szolgáltatásokként való meghatározását, amelyek elengedhetetlenek az alapvetően fontos társadalmi funkciók, a gazdasági tevékenységek, a népegészségügy és a biztonság vagy a környezet fenntartásához, másrészt a közigazgatási szervezet fogalommeghatározását ([11]) és az említett irányelv hatályára vonatkozó rendelkezéseket ([12]), amelyek többek között a fent említett első kritérium alkalmazása szempontjából lényegesek.

28. Az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése azonban egyértelműen úgy rendelkezik, hogy a felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben foglalt jegyzék nem kimerítő jellegű. Ezért előfordulhat, hogy más alapvető szolgáltatások is az irányelv hatálya alá tartoznak, miközben nem szerepelnek a jegyzékben. Következésképpen a jegyzék ugyan fontos hivatkozási pont, de nem feltétlenül csak a benne felsorolt alapvető szolgáltatásokat kell figyelembe venniük a tagállamoknak, amikor az irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a) pontját alkalmazzák. Az említett rendelkezés általánosságban utal az irányelv 2. cikkének 5. pontjában meghatározott „alapvető szolgáltatásokra” anélkül, hogy szükségszerűen csak a felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben felsorolt alapvető szolgáltatásokra szorítkozna.

(c) *A szervezet az adott tagállam területén működik, és ott található a kritikus infrastruktúrája?*

29. Ennek kapcsán a tagállamoknak ellenőrizniük kell, hogy a szervezetek ténylegesen a területükön működnek-e abban az értelemben, hogy a tevékenységüket ott végzik, és rendelkeznek-e ott kritikus infrastruktúrával abban az értelemben, hogy az infrastruktúra fizikailag ott található. Ezt a két elemet (a kritikus szervezet működése és a kritikus infrastruktúra elhelyezkedése) az irányelv (16) preambulumbekezdése ismerteti, miszerint akkor tekintendő úgy, hogy egy szervezet valamely tagállam területén működik, ha a szóban forgó alapvető szolgáltatáshoz vagy szolgáltatásokhoz szükséges tevékenységeket az adott tagállamban végzi, és az említett szolgáltatás vagy szolgáltatások nyújtásához használt kritikus infrastruktúrája fizikailag az adott tagállamban található.

([9]) Lásd még: Közös közlemény az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – A kábelbiztonságra vonatkozó uniós cselekvési terv (JOIN(2025) 9 final).

([10]) A Bizottság (EU) 2023/2450 felhatalmazáson alapuló rendelete (2023. július 25.) az (EU) 2022/2557 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek alapvető szolgáltatásokat tartalmazó jegyzék megállapítása révén történő kiegészítéséről (HL L, 2023/2450, 2023.10.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/2450/oj). Ezt a felhatalmazáson alapuló jogi aktust az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése alapján fogadta el a Bizottság.

([11]) Az irányelv 2. cikkének 10. pontja.

([12]) Az irányelv 1. cikkének (6) és (7) bekezdése.

30. Az irányelv 6. cikke (2) bekezdése b) pontjának alkalmazásában úgy tekintendő, hogy valamely tagállam területe – az EUMSZ 355. cikkéből eredő korlátozásokra is figyelemmel – az adott tagállam szárazföldi területét és belvízi útjait, valamint az adott tagállam által az ENSZ Tengerjogi Egyezménye (a továbbiakban: a Tengerjogi Egyezmény) szerint kijelölt parti tengert (a tengerfenékkel és az altalajjal együtt) foglalja magában. Ezenfelül kiterjed az adott tagállam által kijelölt kizárólagos gazdasági övezetre és a kontinentális talapzatra, de csak akkor, ha összefüggés van a kizárólagos gazdasági övezetben vagy a kontinentális talapzaton található kritikus infrastruktúra és a parti állam által a Tengerjogi Egyezmény szerint a tenger említett részei felett gyakorolt szuverén jogok vagy joghatóság között, a Tengerjogi Egyezmény által más államoknak biztosított jogokba és szabadságokba való beavatkozás nélkül. Ezért az irányelv 6. cikke (2) bekezdése b) pontjának alkalmazásakor a tagállamoknak – adott esetben – eseti értékelést kell végezniük annak megállapítása érdekében, hogy a kizárólagos gazdasági övezetükben és a kontinentális talapzaton található kritikus infrastruktúra milyen mértékben tartozik az irányelv hatálya alá.

31. Például a más államok által a Tengerjogi Egyezmény 58. cikkének (1) bekezdése és 79. cikkének (1) bekezdése szerinti jogaik gyakorlása során lefektetett és a parti tagállam kizárólagos gazdasági övezetén vagy kontinentális talapzatán áthaladó, tenger alatti kábelek vagy csővezetékek esetében az adott tagállam nem köteles eleget tenni az irányelv szerinti kötelezettségeinek az adott kritikus infrastruktúra tekintetében, amennyiben az infrastruktúra nem tartozik a Tengerjogi Egyezmény szerint a kizárólagos gazdasági övezetben és a kontinentális talapzaton gyakorolt funkcionális szuverenitása és joghatósága alá. Ezzel szemben a parti tagállam kizárólagos gazdasági övezetében vagy kontinentális talapzatán található, tenger alatti kábeleket vagy csővezetékeket az irányelvben meghatározott kötelezettségek hatálya alá kell vonni az adott államban, ha ez a kritikus infrastruktúra azokhoz a tevékenységekhez kapcsolódik, amelyek révén az adott állam a Tengerjogi Egyezmény 56. és 77. cikke alapján szuverenitását vagy joghatóságát gyakorolja a kizárólagos gazdasági övezetben vagy a kontinentális talapzaton.

32. Mivel ez nem szerepel az irányelv 6. cikke (2) bekezdésének b) pontjában, a szervezet székhelye nem tekintendő e kritérium részének. Ennek az elemnek tehát nincs jelentősége a kritikus szervezetek irányelv szerinti azonosítása szempontjából.

(d) *Egy esemény jelentős zavart keltő hatásokkal járna egy vagy több alapvető szolgáltatásnak a szervezet által történő biztosítására nézve, vagy egyéb olyan alapvető szolgáltatások biztosítására nézve a mellékletben meghatározott ágazatokban, amelyek az említett egy vagy több alapvető szolgáltatástól függenek?*

33. A zavart keltő hatás jelentőségének meghatározásával kapcsolatos kérdést mélyrehatóbban tárgyalja az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése, amely felsorolja az e célból figyelembe veendő kritériumokat. A kritériumokat ezen iránymutatás IV. szakasza ismerteti részletesebben.

(e) *A szervezet ki van zárva az irányelv hatálya alól?*

34. Ha egy szervezet azon szervezeti kategóriák egyikébe tartozik, amelyekre az irányelv az 1. cikkének (6) bekezdésében meghatározottak szerint nem alkalmazandó, nem kötelező az irányelv alapján kritikus szervezetként azonosítani.

35. Eltérve attól a jogi követelménytől, hogy a tagállamok az ezen iránymutatás III.3. szakaszának A–D. pontjában kifejtettek szerint alkalmazzák az irányelvben meghatározott kritériumokat, a nemzeti jog alapján és az uniós joggal összhangban eljárva olyan szervezetekre is alkalmazhatják a kritikus szervezetekkel kapcsolatos kötelezettségeket, amelyek az irányelv mellékletében nem szereplő, de a nemzeti jog szerint kritikusnak minősülő egyéb ágazatokban működnek.

36. A fenti 28. pontban kifejtettek szerint a felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ugyan fontos hivatkozási pont, azonban előfordulhat, hogy a tagállamoknak a felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben felsoroltakon kívül egyéb alapvető szolgáltatásokat is figyelembe kell venniük. Emellett a tagállamok a nemzeti jog alapján és az uniós joggal összhangban eljárva dönthetnek úgy, hogy rezilienciát erősítő kötelezettségeket írnak elő az irányelv hatálya alá tartozó alapvető szolgáltatásokon kívüli egyéb szolgáltatásokat nyújtó szervezetek számára.

37. A tagállamok így a nemzeti jog alapján és az uniós joggal összhangban eljárva egyéb kritikus szervezeteket is azonosíthatnak az irányelv alapján azonosítottakon kívül ([13]). Következésképpen, mivel az ilyen szervezetek azonosítása a nemzeti jogon alapulna, nem kell megfelelniük az irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében foglalt és fent ismertetett kumulatív kritériumoknak.

IV. NEM KÖTELEZŐ EREJŰ IRÁNYMUTATÁS A ZAVART KELTŐ HATÁS JELENTŐSÉGÉNEK MEGHATÁROZÁSÁRA SZOLGÁLÓ KRITÉRIUMOK ALKALMAZÁSÁNAK MEGKÖNNYÍTÉSÉHEZ

38. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdéséből ugyan az következik, hogy a zavart keltő hatás jelentőségének meghatározásakor minden kritériumot figyelembe kell venni, a tagállamok a szóban forgó eset sajátos körülményeire tekintettel részletesebben értékelhetik e kritériumok konkrét relevanciáját.

IV.1. **Az alapvető szolgáltatásra támaszkodó felhasználók száma**

39. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy e kritérium alkalmazásakor vegyék figyelembe az alábbi szempontokat:

a) mind természetes, mind jogi személyek mint felhasználók;

b) egyéb kritikus szervezetek mint felhasználók;

c) az alapvető szolgáltatásra közvetlenül támaszkodó felhasználóknak és/vagy – amennyiben megbecsülhető – az alapvető szolgáltatás közvetett felhasználóinak, vagyis a szolgáltatásra közvetlenül nem támaszkodó, de a zavara által érintett személyeknek a teljes száma.

40. Ha a felhasználók számának értékeléséhez küszöbértéket használnak, a küszöbértéket az alábbi szempontok figyelembevételével kell megválasztani:

a) a felhasználók adott területen összpontosulnak vagy a régión belüli szétszórtan helyezkednek-e el;

b) a felhasználók veszélyeztetett csoporthoz tartoznak-e, például idősek, fogyatékossággal élők vagy gyermekek;

c) bizonyos felhasználók – például földi telepítésű űrinfrastruktúra üzemeltetői – időérzékeny módon támaszkodnak-e az adott alapvető szolgáltatásra;

d) a szóban forgó alapvető szolgáltatás felhasználóinak száma nem nagy, de e felhasználók nagyon intenzíven támaszkodnak-e az alapvető szolgáltatásra, például egészségügyi szolgáltatóra.

IV.2. **Az irányelv mellékletében meghatározott egyéb ágazatok és alágazatok függésének mértéke a szóban forgó alapvető szolgáltatástól**

41. A kritikus szervezetek gyakran szorosan kapcsolódnak egymáshoz, és összetett módon függnek egymástól. A függőségek és a kölcsönös függőségek kockázatnövelő tényezők, amelyek fokozhatják a zavart keltő hatás jelentőségét.

42. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy e kritérium alkalmazásakor vegyék figyelembe az alábbi szempontokat:

a) a szóban forgó alapvető szolgáltatástól két vagy több ágazat függ-e;

b) a szóban forgótól eltérő ágazatokban és alágazatokban működő kritikus szervezetek rendelkezésére állnak-e az adott alapvető szolgáltatás alternatívái;

c) az alapvető szolgáltatás nyújtásához kapcsolódó esemény zavart keltő hatása gyorsan terjedne-e, és továbbgyűrűző hatásokat váltana-e ki más ágazatokban és alágazatokban.

([13]) Vö. az irányelv 3. cikkével, amely rögzíti, hogy az irányelv nem zárja ki, hogy a tagállamok a kritikus szervezetek magasabb szintű rezilienciájának elérése érdekében nemzeti jogi rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn, feltéve hogy az ilyen rendelkezések összhangban vannak a tagállamoknak az uniós jogban megállapított kötelezettségeivel.

43. Az irányelv (18) preambulumbekezdése kifejti, hogy „*a tagállamoknak a lehetőségekhez mérten figyelembe kell venniük az ellátási láncra gyakorolt hatásokat is, amikor meghatározzák, hogy egyéb ágazatok és alágazatok milyen mértékben függenek egy kritikus szervezet által nyújtott alapvető szolgáltatástól*”.

44. Ezeknek az ellátási láncra gyakorolt hatásoknak a kezelése érdekében a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy használják fel az irányelv hatálya alá tartozó ágazatokban működő szervezetek által nyújtott alapvető szolgáltatások ellátási láncainak, például a közvetlen beszállítóknak és ügyfeleknek, a közvetett beszállítóknak és ügyfeleknek, a több ágazatot érintő és a határokon átnyúló – többek között Unión kívüli – függőségeknek a meglévő feltérképezését, vagy végezzék el a feltérképezésüket.

IV.3. Azon hatás, amelyet az események – mértéküket és időtartamukat tekintve – gyakorolhatnak a gazdasági és társadalmi tevékenységekre, a környezetre, a közvédelemre és -biztonságra, vagy a lakosság egészségére

45. Az esemény mértékének és időtartamának vizsgálatához az irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett mindegyik elemet külön-külön figyelembe kell venni. Minél hosszabb az esemény időtartama és minél nagyobb az intenzitása, annál jelentősebbnek tekintendő a gazdasági és társadalmi tevékenységekre, a környezetre, a közvédelemre és -biztonságra vagy a lakosság egészségére gyakorolt hatás.

46. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy e kritérium alkalmazásakor vegyék figyelembe az alábbi szempontokat.

47. Ami az események gazdasági tevékenységekre gyakorolt lehetséges hatását illeti, a Bizottság a következők figyelembevételére ösztönzi a tagállamokat:

a) a zavarok által okozott fizikai kárhoz, a tevékenységek leállását követő üzletmenet-megszakadás terjedelméhez és időtartamához, a bevételkieséshez, az esetleges bezárásokhoz és a biztosítási költségekhez kapcsolódó becsült közvetlen költségek, ha elég jelentős hatást gyakorolnak ahhoz, hogy befolyásolhassák a makrogazdaságot;

b) a becsült költségek abból adódóan, hogy olyan zavarok keletkeztek az ellátási lánc mentén, melyek alapvető szolgáltatások nyújtásának késedelmét és hiányát, a fogyasztás csökkenését és a közvélemény bizalmának elvesztését eredményezték;

c) a beruházásokra, a kereskedelemre és a hosszú távú gazdasági növekedésre gyakorolt hatásból fakadó becsült költségek.

48. Az események társadalmi tevékenységekre gyakorolt lehetséges hatását illetően, a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy értékeljék a központi, regionális vagy helyi szintű kormányzati tevékenységek, valamint a magánszektorbeli tevékenységek azon zavarainak a jelentőségét, amelyek gátolják az alapvető szolgáltatások nyújtására való általános képességet, ideértve a mindennapi élet rendjének felborulását is.

49. Ami az események környezetre gyakorolt lehetséges hatását illeti, a Bizottság a következők figyelembevételére ösztönzi a tagállamokat:

a) az ökoszisztémákban és a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról szóló (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([14]) 2. cikkének 14. pontjában meghatározott ökoszisztéma-szolgáltatások rendelkezésre állásában keletkezett kár becsült értéke;

b) a levegőminőségre gyakorolt hatás (légszennyező anyagok koncentrációja, levegőminőségi mutatók, a vízi ökoszisztémában bekövetkező változások), a vízminőségre gyakorolt hatás (a víz- és tengerszennyező anyagok koncentrációjának változásai, vízminőség, az emberi egészségre gyakorolt hatás, a biológiai sokféleségben okozott kár), a földterületekre gyakorolt hatás (talaj, erdőirtás, urbanizáció, mezőgazdaság, a biológiai sokféleségben bekövetkező változások);

c) az éghajlatváltozásra gyakorolt hatás, ideértve az üvegházhatásúgáz-kibocsátás változásait is;

d) akut vagy krónikus éghajlati kockázatok bekövetkezése.

([14]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról (HL L 198., 2020.6.22., 13. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

50. Az események által a környezetre gyakorolt lehetséges hatás értékelésének olyan átfogó megközelítésen kell alapulnia, amely mind a közvetlen, mint a közvetett hatásokat, valamint a rövid és hosszú távú következményeket is figyelembe veszi. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy támaszkodjanak a meglévő környezeti hatásvizsgálatokra, vagy végezzenek ilyen vizsgálatokat, stratégiai környezeti vizsgálatokat vagy életciklus-értékeléseket.

51. Ami az események közvédelemre és közbiztonságra gyakorolt lehetséges hatását illeti, a Bizottság a következők figyelembevételére ösztönzi a tagállamokat:

a) a különböző jellegű események hatásai, valamint mérték és időtartam tekintetében az alapvető szolgáltatások nyújtását, továbbá a közvédelemmel és -biztonsággal foglalkozó kormányzati szolgálatok – például a rendőrség, a tűzoltóság, a bíróságok és a börtönök – rendelkezésre állását és hatékonyságát, a bűnözési arányt, az alapvető szolgáltatások vagy áruk szűkössége miatti társadalmi elégedetlenség lehetőségét vagy a biztonság és a védelem közösségi megítélésében bekövetkező változásokat érintő következmények;

b) a közvédelemmel és -biztonsággal foglalkozó kormányzati szolgálatok reagálási képességeinek rendelkezésre állására és eredményességére gyakorolt hatás.

52. Az események közvédelemre és -biztonságra gyakorolt lehetséges hatásának értékelése érdekében a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy használják fel a kockázat-, fenyegetés- és sebezhetőségi értékeléseknek, a bűnügyi elemzéseknek és feltérképezésnek, a vészhelyzet-kezelési tervezésnek és gyakorlatoknak, valamint az érdekelt felek bevonásának eredményeit.

53. Ami az eseményeknek a lakosság egészségi állapotára gyakorolt lehetséges hatását illeti, a Bizottság a következők figyelembevételére ösztönzi a tagállamokat:

a) az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés elvesztése a kezelés késedelme, az egészségügyi létesítményekbe történő eljutásra való képtelenség, munkaerőhiány, a népegészségügyi szükséghelyzetek kezelésére való képtelenség, az alapvető gyógyszeripari termékek, az alapvető készítmények, az egészségügyi ellenintézkedések és a népegészségügyi szükséghelyzetben kritikusnak tekintett orvostechnikai eszközök gyártásának leterheltsége vagy megszűnése, gyógyszerhiány, mentális egészségügyi következmények, megnövekedett morbiditás és mortalitás (a krónikus betegségek nagyobb aránya, fertőző betegségek terjedése, sérülések, halálesetek) miatt;

b) az élelmiszer-ellátási lánc zavara, az (ivó)vízellátás zavara vagy szennyeződése;

c) a veszélyeztetett csoportok (idősebbek, gyermekek, alacsony jövedelműek, meglévő betegségekben szenvedő betegek) egészségére gyakorolt hatások.

54. Az események lakosság egészségére gyakorolt lehetséges hatásának értékelése érdekében a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy használják fel a járványok és a mortalitásban bekövetkező változások nyomon követésére irányuló járványügyi felügyeletet és a környezeti monitoringot, az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésre vonatkozó adatok gyűjtésére irányuló felméréseket és interjúkat, valamint a zavarok előtt és után szerzett tapasztalatokat, továbbá az egészségügyi ellátáshoz korlátozott hozzáféréssel rendelkező veszélyeztetett csoportok és területek feltérképezésére irányuló térinformatikai elemzést.

IV.4. **A szervezet piaci részesedése az érintett alapvető szolgáltatás vagy alapvető szolgáltatások piacán**

55. A piaci részesedés a szállítók viszonylagos piaci helyzetét fejezi ki, és általában a releváns termékeknek az érintett földrajzi területen történő értékesítésén vagy beszerzésén alapul. Általában véve az értékesítés vagy beszerzés értéke és az értékesítési vagy beszerzési volumen egyaránt hasznos információkkal szolgál ([15]). A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy ágazatspecifikus statisztikai adatokra is támaszkodjanak, vagy végezzenek piackutatást a szervezet piaci részesedésének meghatározásához.

([15]) A Bizottság közleménye – A Bizottság közleménye az uniós versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról (HL C, C/2024/1645, 2024.2.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1645/oj), 105–107. pont.

56. A piaci részesedés kritériumát mindig más kritériumokkal együtt kell figyelembe venni, mivel az alapvető szolgáltatástól való kismértékű függőség vagy alternatív szolgáltatók rendelkezésre állása esetén számottevően csökkenthet a zavart keltő hatás jelentősége. A függőség kulcsfontosságú tényező lehet a piaci részesedés hatásának értékelésében, mivel magyarázatot adhat arra, milyen mértékben támaszkodik a társadalom, az egyes ágazatok vagy más szervezetek az adott alapvető szolgáltatásra. A piaci részesedés hatásának értékelésekor a függőség betekintést ad a szervezet által a szóban forgó alapvető szolgáltatás vagy szolgáltatások piacán betöltött szerep viszonylagos rendszerszintű jelentőségébe és kritikus jellegébe.

57. A nagy piaci részesedéssel rendelkező szervezet által nyújtott alapvető szolgáltatások zavara valószínűleg nagyobb kockázati potenciállal rendelkezik az egyéb alapvető szolgáltatások nyújtására gyakorolt továbbgyűrűző hatások szempontjából, különösen akkor, ha az érintett alapvető szolgáltatást olyan ágazatban nyújtja, ahol gyakori a más ágazatokkal fennálló kölcsönös függőség, például az energia- vagy a közlekedési ágazatban. Az esemény akkor is jelentős zavart keltő hatást gyakorolhat az alapvető szolgáltatás alacsony piaci részesedéssel rendelkező szervezet általi nyújtására, ha a szervezet olyan egyedi vagy pótolhatatlan alapvető szolgáltatást nyújt, amelyre valamely ágazat támaszkodik.

58. Piacértékelési modellek és módszerek tekintetében különféle üzleti elemzési technikák alkalmazhatók, ilyen például a porteri öt erő ([16]), a GYELV-elemzés ([17]), a PESTLE ([18]), a piaci szegmentációs stratégia ([19]), az ügyfélút feltérképezése ([20]) és az üzletimodell-vászon ([21]).

IV.5. **Azon földrajzi terület, amelyet egy esemény érinthet, ideértve a határokon átnyúló hatásokat is**

59. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy az irányelv 7. cikke (1) bekezdésének e) pontja szerint vegyék figyelembe bizonyos jellegű földrajzi területeknek – például szigeti régióknak, távoli régióknak és hegyvidéki területeknek – az elszigeteltség mértékével összefüggő sebezhetőségét. Az ilyen típusú földrajzi területeknek jellemzően sajátos szükségleteik vannak az alapvető szolgáltatásokat illetően, és korlátozott képességekkel rendelkeznek a zavarok kezeléséhez.

60. Ezenkívül e kritérium alkalmazása szempontjából más elemek is lényegesek lehetnek, köztük az alábbiak:

a) az esemény által valamely földrajzi területre gyakorolt közvetlen vagy közvetett hatás, a terület méretében kifejezve;

b) az esemény által az érintett területre gyakorolt közvetlen vagy közvetett hatás, amely lehet helyi, regionális, nemzeti vagy határokon átnyúló jellegű;

c) a földrajzi terület jellemzői, például szárazföldi, légi, vízi, városi, vidéki vagy erdős.

61. Az esemény által esetlegesen érintett földrajzi terület értékelése érdekében a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy végezzenek helyszíni megfigyeléseket, gyűjtsenek adatokat műholdas és légi felvételekből, használják fel a népszámlálási adatokat, az energiaátviteli infrastruktúra térképeit, a közlekedési infrastruktúra térképeit, a környezetvédelmi monitoringhálózatokat és a GIS-adatbázisokat ([22]).

([16]) Az ágazat versenykörnyezetének elemzésére szolgáló megközelítés, amely a következő öt tényezőn alapul: rivalizálás, új belépők, szállítók, ügyfelek és helyettesítők.

([17]) Azon belső és külső erők jellemzésére szolgáló megközelítés, amelyek lehetőségeket vagy kockázatokat teremthetnek a szervezet számára. Figyelembe veszi a szervezet erősségeit és gyengeségeit, valamint a külső lehetőségeket és veszélyeket.

([18]) A PESTLE-elemzés politikai, gazdasági, társadalmi, technológiai, jogi és környezeti tényezőket vesz figyelembe, és e külső tényezőknek a szervezet jövedelmezőségére gyakorolt hatását értékeli.

([19]) A piacnak az ügyfelek jellemzői és preferenciái alapján meghatározott szegmensekre való felosztására szolgáló technika.

([20]) Az ügyfelek jellemzőinek és preferenciáinak megismerésére és ábrázolására szolgáló technika.

([21]) A vállalkozás különféle alapvető elemeinek értékelésére és ábrázolására szolgáló technika.

([22]) A földrajzi információs rendszer (GIS) képességei felhasználhatók a veszélyek azonosítására és az esemény bekövetkezéséből fakadó lehetséges hatások ábrázolására. A lehetséges hatások kezelésére szolgáló enyhítő intézkedések és rugalmas ellenálló képesség kialakításához is hasznosak.

IV.6. **A szervezet jelentősége az alapvető szolgáltatás elégséges szintjének fenntartásában, figyelembe véve egyéb lehetőségek rendelkezésre állását is**

62. Ez a kritérium többek között olyan létfenntartó szolgáltatások nyújtása szempontjából lényeges, mint az ivóvíz-, a szennyvíz- és az energiaellátás, az egészségügy, az élelmiszer-termelés és -elosztás, valamint a közlekedés, ezen belül a forgalomirányítási szolgáltatások, mivel e szolgáltatások nélkül a gazdaság és a társadalom összeomlana. A szervezet által az alapvető szolgáltatás elégséges szintjének fenntartásában betöltött jelentőség értékelésekor a tagállamnak az irányelv 7. cikke (1) bekezdésének f) pontja szerint figyelembe kell vennie az adott alapvető szolgáltatás nyújtásához rendelkezésre álló lehetséges alternatívákat is. Ebben az összefüggésben a Bizottság arra ösztönözi a tagállamokat, hogy vizsgálják meg ezeket az alternatívákat a hozzáférhetőség, az alternatíva felhasználhatóságának gyorsasága, az alternatív szolgáltatás minősége és a felmerülő többletköltségek szempontjából. Ha nem áll a felhasználók rendelkezésre az alapvető szolgáltatás életképes alternatívája, akkor a zavart keltő hatás általában véve a zavar által érintett felhasználók számától függetlenül jelentősebb következményekkel jár. Emellett figyelembe kell venni az alapvető szolgáltatás jellegét annak kritikussága, jellemzői és elsődleges célja szempontjából.

MELLÉKLET

ÖNKÉNTES KÖZÖS JELENTÉSTÉTELI MINTADOKUMENTUM

I. ÁLTALÁNOS SZEMPONTOK

Az irányelv 5. cikke előírja, hogy a tagállamok végezzenek kockázatértékelést, amelyet aztán felhasználnak a kritikus szervezetek irányelv szerinti azonosításához.

Az irányelv 5. cikkének (4) bekezdése szerint a tagállamoknak az irányelv mellékletében meghatározott ágazatonkénti és alágazatonkénti bontásban kell a Bizottság rendelkezésére bocsátaniuk az említett tagállami kockázatértékelést követően azonosított kockázati típusokra és a kockázatértékelési eredményekre vonatkozó releváns információkat.

Az irányelv 5. cikkének (5) bekezdése előírja, hogy a Bizottság – a tagállamokkal együttműködve – dolgozzon ki önkéntes közös jelentéstételi mintadokumentumot az irányelv 5. cikke (4) bekezdésének teljesítése céljából.

Ez a közös jelentéstételi mintadokumentum ugyan önkéntes jellegű, azonban a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy használják fel az irányelv 5. cikkének (4) bekezdése szerinti információk közléséhez. A közös jelentéstételi mintadokumentummal mindegyik ágazatról külön-külön, az alágazatokkal rendelkező ágazatokban pedig alágazatonként kell jelenteni. Például az öt alágazattal rendelkező energiaágazatban ötször kell felhasználni a jelentéstételi mintadokumentumot.

E mintadokumentummal harmonizált módon állítható össze áttekintés a Bizottsággal való közlésre érdemesnek tartott információkról, függetlenül attól, hogy azok minősítettek-e. Ha azonban a tagállamok úgy döntenek, hogy részletesebb vagy minősített információk megosztásához veszik alapul ezt a mintadokumentumot, ahhoz mindig a megfelelő kommunikációs csatornákat kell használniuk.

Ez a mintadokumentum nem minősül útmutatónak a tagállamok által az irányelv 5. cikke alapján elvégzendő kockázatértékelésekhez, és nem helyettesíti azok elvégzését.

II. A MINTADOKUMENTUM KITÖLTÉSÉVEL KAPCSOLATOS SZEMPONTOK

Az első szakaszban a tagállamoknak azoknak az azonosított kockázatoknak a típusait kell megjelölniük, amelyek befolyásolhatják az alapvető szolgáltatások nyújtását a jelentés tárgyát képező ágazat és alágazat számára. Azonosítás esetén több kockázati típus is megjelölhető. A tagállamoknak részletesen ismertetniük kell az azonosított releváns kockázati típust.

A második szakaszban a tagállamoknak azokat a sebezhetőségeket és lehetséges hatásokat kell megjelölniük, amelyeket a kockázatértékelés eredményének minősítése szempontjából lényegesnek tartanak. Ezt követően az eredményekről való beszámolás keretében a tagállamoknak a jelentés tárgyát képező ágazat és alágazat számára nyújtott alapvető szolgáltatásokban fellépő zavar hatásáról is átfogó értékelést kell készíteniük. Végezetül a tagállamoknak írásbeli észrevétel formájában kell kifejteniük a kockázatértékelés eredményére vonatkozó választ.

A harmadik szakaszban a tagállamoknak írásbeli észrevétel formájában további meglátásokat kell megosztaniuk a kockázatértékelés alapján azonosított kockázatok típusaival és a kockázatértékelés eredményeivel kapcsolatban, kitérve a módszertani megközelítésre, bevált gyakorlatokra vagy a kockázatértékelési folyamatból levont tanulságokra. Ebben az összefüggésben a kockázatértékelés az irányelv 2. cikkének 7. pontjában foglalt fogalommeghatározás értelmében olyan átfogó eljárás, amely valamely kockázat jellegének és mértékének meghatározására irányul, olyan potenciálisan releváns fenyegetések, sebezhetőségek és veszélyek azonosításával és elemzésével, amelyek eseményt idézhetnek elő, valamint az alapvető szolgáltatás nyújtása tekintetében felmerülő, az említett esemény által okozott potenciális veszteség vagy zavar értékelésével.

A negyedik és egyben utolsó szakaszban a tagállamoknak azt kell megvizsgálniuk, hogy szükség van-e további írásbeli észrevétel formájában kiegészítő információkra az irányelv 5. cikkének (4) bekezdése szerinti jelentéstételi kötelezettségükhöz kapcsolódóan.

AZONOSÍTÓ ADATOK

Tagállam:	
Illetékes hatóság:	
Jelentéstételi időszak:	
Ágazat:	**Alágazat:**
☐ **Energia**	☐ Villamos energia ☐ Távfűtés és -hűtés ☐ Kőolaj ☐ Földgáz ☐ Hidrogén
☐ **Közlekedés**	☐ Légi közlekedés ☐ Vasút ☐ Vízi közlekedés ☐ Közutak ☐ Tömegközlekedés
☐ **Banki szolgáltatások**	
☐ **Pénzügyi piaci infrastruktúra**	
☐ **Egészségügy**	
☐ **Ivóvíz-ellátás**	
☐ **Szennyvíz-gazdálkodás**	
☐ **Digitális infrastruktúra**	
☐ **Közigazgatás**	
☐ **Világűr**	
☐ **Élelmiszer-termelés, -feldolgozás és -forgalmazás**	
_____	_____

1. AZONOSÍTOTT KOCKÁZATI TÍPUSOK

1.1.	**Természeti kockázatok** ☐ Biológiai (például egészséggel kapcsolatos, járványok, világjárványok stb.) ☐ Geofizikai (például földrengések, vulkáni tevékenység, földcsuszamlások stb.) ☐ Hidrometeorológiai (például szélsőséges időjárási események, szélviharok, csapadék, árvizek, vízhiány, aszályok, erdőtüzek, hőhullámok, hideghullámok stb.) ☐ Földön kívüli (például napkitörések stb.) ☐ Az éghajlatváltozáshoz vagy a természeti környezethez kapcsolódó egyéb akut vagy krónikus természeti kockázatok (például tengerszint-emelkedés, szennyezés stb. (kérjük, fejtse ki) **Ember okozta kockázatok** ☐ Vegyi ☐ Radiológiai vagy nukleáris ☐ Hibrid fenyegetések ([1]) ☐ Szabotázs ☐ Terrorista fenyegetések (például robbanóanyagok használata, túszejtés stb. révén)

	☐ Egyéb bűncselekmények (például gyújtogatás, korrupció, betörés, személy elleni erőszak, vandalizmus stb.) ☐ Belső kockázatok (például ártó szándék, emberi hiba, gondatlanság stb.) ☐ Kiberkockázatok ☐ Katonai kockázatok ☐ A biztonságot vagy a közrendet hátrányosan érintő közvetlen külföldi tőkebefektetések ☐ Kémkedés egyéb, ember okozta kockázatok előkészületeként (például drónnal végzett légi megfigyelés, adatlopás stb.) ☐ Társadalmi kockázatok (például zavargás, sztrájk stb.) ☐ Egyéb, ember okozta kockázatok (kérjük, fejtse ki) **Technikai/technológiai kockázatok** ☐ Véletlen (például hiba, meghibásodás, üzemzavar, ütközés, veszélyes anyagok kiömlése, sugárzás stb.) ☐ Szerkezeti állapotromlás (vagyis a fizikai infrastruktúra idővel és terhelés alatt bekövetkező romlása) ☐ Kialakulóban lévő (digitális) technológiák (például mesterséges intelligencia stb.) használata **Összetett kockázatok** ☐ Több ágazatot érintő kockázatok ☐ Határokon átnyúló kockázatok ☐ Ágazaton belüli kockázatok ☐ Alapvető szolgáltatás zavarát követően fellépő egyéb, továbbgyűrűző kockázatok (például természeti-technológiai kockázatok ([2]), űrszemét stb.) ☐ Az ágazatra és az alágazatra jellemző egyedi kockázatok (kérjük, fejtse ki) ☐ Egyéb (kérjük, fejtse ki)
	Írásbeli észrevétel…

([1]) Hibrid fenyegetések akkor merülnek fel, amikor – állami vagy nem állami – fenyegető szereplők az EU sebezhető pontjait saját előnyükre próbálják kihasználni azáltal, hogy összehangolt módon többféle (például diplomáciai, katonai, gazdasági vagy technológiai) tevékenységet folytatnak, úgy, hogy eközben a hivatalosan deklarált hadviselés szintje alatt maradnak. Ez a kategória a meghatározásából adódóan rendszerint egynél több kockázatra vonatkozik, ezért adott esetben a többi kockázattal együtt kell kiválasztani.

([2]) Természeti veszélyek által előidézett másodrendű technológiai hatások.

2. A KOCKÁZATELEMZÉS EREDMÉNYEI

2.1.	**Sebezhetőségek** ☐ Több ágazatot érintő függőségek (összhangban az irányelv mellékletében meghatározott ágazatokkal) (kérjük, fejtse ki) ☐ Ágazati vagy alágazati függőségek (összhangban az irányelv mellékletében meghatározott ágazatokkal és alágazatokkal) (kérjük, fejtse ki) ☐ Szervezeti kategóriákkal kapcsolatos függőségek (összhangban az irányelv mellékletében meghatározott szervezeti kategóriákkal) (kérjük, fejtse ki) ☐ Másik tagállambeli szervezetektől való függőség (kérjük, fejtse ki) ☐ Harmadik országbeli szervezetektől való függőség (kérjük, fejtse ki) ☐ Ellátási láncokkal kapcsolatos függőségek ☐ Munkavállalók biztonsága és tájékoztatása ☐ Az ágazatra és az alágazatra jellemző egyedi sebezhetőségek (kérjük, fejtse ki) ☐ Egyéb (kérjük, fejtse ki)
	Írásbeli észrevétel…
2.2.	**Jelentős zavart keltő esemény lehetséges hatása** ☐ Gazdasági tevékenységek (például pénzügyi kár/veszteség, munkanélküliség, jó hírnév megsértése, exportkorlátozások, a külföldi befektetések visszaesése, csökkenő turizmus stb.) ☐ Társadalmi tevékenységek (például kormányzati zavarok stb.) ☐ Környezet (például az ökoszisztémák károsodása, környezetszennyezés stb.) ☐ Közvédelem (például a segélyhívó szolgálatokra gyakorolt hatás, lakóhelyelhagyás, evakuálás stb.) ☐ Biztonság (például területi integritás, a bűnüldöző hatóságokra gyakorolt hatás, védelem stb.) ☐ A lakosság egészsége (például betegség, munkaerőhiány, gyógyszerek, orvostechnikai eszközök vagy egészségügyi ellenintézkedések hiánya stb.)

	☐ Nemzetközi kapcsolatok és partnerségek vagy diplomáciai kapcsolatok (például nem uniós országokkal, nemzetközi szervezetekkel, a kereskedelemben stb.) ☐ Az érintett ágazatban az irányelv mellékletében meghatározott ágazatokra kihatóan ☐ A lakosságot érintően (például haláleset, sérülés stb.) ☐ A belső piacon ☐ Hat vagy több tagállamnak vagy tagállamban nyújtott alapvető szolgáltatásokra ☐ Az ágazatra és az alágazatra jellemző egyedi hatás (kérjük, fejtse ki) ☐ Egyéb (kérjük, fejtse ki)
	Írásbeli észrevétel…
2.3.	**A zavart keltő esemény hatásának súlyossága** ☐ Viszonylag jelentéktelen ☐ Némileg jelentős ☐ Mérsékelten jelentős ☐ Nagyon jelentős ☐ Kiemelten jelentős
	Írásbeli észrevétel…

3.	TOVÁBBI MEGLÁTÁSOK AZ AZONOSÍTOTT KOCKÁZATOK TÍPUSAIVAL ÉS A KOCKÁZATELEMZÉS EREDMÉNYEIVEL KAPCSOLATOSAN
3.1.	**Módszertani megközelítés**
	Írásbeli észrevétel…
3.2.	**Bevált gyakorlatok**
	Írásbeli észrevétel…
3.3.	**Levont tanulságok**
	Írásbeli észrevétel…

4.	KIEGÉSZÍTŐ INFORMÁCIÓK
4.1.	*Írásbeli észrevétel…*